

Årsrapport

for NORTØMMER FSC™ – gruppe.

(FSC – C103857)

2015

Introduksjon.

NORTØMMER har i 2010 - 2011 etablert en gruppe av eiendommer for felles FSC™-sertifisering. Gruppen fikk sertifikat første gang 28. mars 2011. Gruppen er senere suksessivt utvidet.

FSC-gruppen som organiseres av NORTØMMER består pr. 1. januar 2016 av følgende eiendommer:

Eiendom	Kontaktperson	Adresse	Kommune for hovedkontor	Nett-adresse	Areal totalt	Areal produktivt.
Løvenskiold Fossum	Sten Roger Thorstensen; roger@l-fossum.no	Boks 206 Sentrum, 3701 Skien	Skien	www.lfossum.no	330.000 da	220.128 da
Losby Bruk ANS	Erling Bergsaker erling.bergsaker@norskog.no	Losbyveien 241, 1475 Finstadjordet	Lørenskog	www.losbybruk.no	44.000 da	39.440 da
Fritzøe Skoger	Eivind Skurdal es@fritzoen.no	Industrivegen 24, 3748 Siljan	Siljan	www.fritzoeskoger.no	562.000 da	428.000 da
Goplerud Skog	Nils Magnar Goplerud Rygg post@goplerud.no	Goplerudvegen, 3528 Hedalen	Sør-Aurdal		13.000 da	7.000 da
Mathiesen Eidsvold Værk ANS	Øystein Løvli Oystein.lovli@mev.no	Brustadvegen 15, 2090 Hurdal	Hurdal	www.mev.no	357.000 da	296.966 da
Elsrud Gård	Ole Erik Elsrud ole.erik.elsrud@norskog.no	Vestre Ådal 922 3516 Hønefoss	Ringerike	www.vikerfjell.com	14.438 da	6.348 da
Maarud Gaard, Skogene	Håkon Røer hroer@maarudgaard.no	Maarudvegen 108 2114 Disenå	Sør Odal	www.maarudgaard.no	70.000 da	60.000 da
Sum					1.390.000 da	1058.000 da

*Goplerud Skog har verken i 2014 eller 2015 hatt avvirking og har i 2016 gått ut av ordningen.

Ettersom vi ennå ikke har noen nasjonal FSC-standard i Norge, er gruppen sertifisert i henhold til en generisk FSC standard, definert av Soil Association Woodmark. Gruppen har etter 2011 hatt årlige eksterne revisjoner, gjennomført av Orbicon ved Karina Kitnæs. I 2015 ble 4 involverte eiendommer revidert, samt NORTØMMER sitt arbeid med organisering og oppfølging av gruppen, inklusive interne revisjoner. Alle eiendommer er revidert minst en gang i 2015, med unntak av Goplerud Skog, hvor det ikke hadde vært noen aktivitet i dette året.

Aktivitet 2015

Avvirkning fordelt på hovedsortiment

Eiendom	Samlet avvirkning 2015	Gjennomsnittlig Avvirkn. siste 5 år	Tilvekst	Sag-tømmer 2015	Massevirke 2015	Energivirke 2015
Løvenskiold Fossum	41 010 m ³	40 000 m ³	94 000 m ³	29 510 m ³	10 524 m ³	2 130 m ³
Losby Bruk ANS	3 704 m ³	2 649 m ³	15 100 m ³	2 289 m ³	1277 m ³	138 m ³
Goplerud Skog	0 m ³	780 m ³	2 260 m ³	0 m ³	0 m ³	0 m ³
Fritzøe Skoger	64 273 m ³	63 553 m ³	180 000 m ³	42 135 m ³	15993 m ³	6 145 m ³
MEV skoger	55 719 m ³	55 769 m ³	124 500 m ³	30 589 m ³	18287 m ³	6 843 m ³
Elsrud Gård	0 m ³	650 m ³	2 290 m ³	0 m ³	0 m ³	0 m ³
Maarud Gaard	13 898 m ³	11 159 m ³	32 000 m ³	6 440 m ³	6291 m ³	37 m ³
Sum	178 604 m³	174 560 m³	450 150 m³	110 963 m³	52 372 m³	15 293 m³

Avvirkning fordelt på treslag

Eiendom	Samlet avvirkning 2015	Gran	Furu	Løv (Bjørk)
Løvenskiold Fossum	41 010 m ³	38 763 m ³	1175 m ³	1 072 m ³
Losby Bruk ANS	3 704 m ³	3 592 m ³	112 m ³	0 m ³
Goplerud Skog	0 m ³	-	-	-
Fritzøe Skoger	64 273 m ³	62 417 m ³	818 m ³	1038 m ³
MEV skoger	55 719 m ³	54 480 m ³	1115 m ³	124 m ³
Elsrud Gård	0 m ³	-	-	-
Maarud Gaard	13 898 m ³	8 491 m ³	4277 m ³	1130 m ³
Sum	178 604 m ³	167 743 m ³	7 497 m ³	3 364 m ³
Andel		94 %	4 %	2 %

Bruk av kjemiske sprøytemidler for bekjempelse av uønsket vegetasjon, var i 2015, begrenset til bruk av Glyfosat (Roundup). 80 liter sprøytemiddel er benyttet for sprøyting av veikanter (traktorsprøyting) og 1,6 liter er benyttet for bekjempelse av den uønskede svartelistearten kjempespringfrø (manuell sprøyting). Det er ikke benyttet kjemikaliter i ordinær ungskogpleie i 2015.

Rotstop (biologisk middel) benyttet ved avvirkning og tynning, med totalt 3,3 kg.

I tillegg er det i noen grad benyttet planter behandlet med Merit Forest, for å styrke overlevelsen i forhold til snutebilleangrep. Tilbudet av voksbehandlede planter er økende, og kvaliteten på denne behandling er i bedring. Dette benyttes i økende grad, der det er tilgjengelig.

Skogens tilvekst, foryngelse og generelle tilstand.

Tilveksten på eiendommene er som det fremgår av matrisen ovenfor samlet 450.000 m³. Samlet avvirkning er nyttbart virke er 178 604 m³. Selv etter korrigerende for miljøhensyn og topp, svinn og avfall, blir årlig uttak vesentlig lavere enn tilveksten. Nivået på tilveksten er preget av at det på eiendommene er stor andel skog i den alterklasse som gir høyest tilvekst. Denne aldersfordelingen kan gi noe høyere tilvekst enn hva som kan opprettholdes på lang sikt. Hogskvantumet oppfattes med god margin, til å være innenfor det som kan oppfattes som bærekraftig i økonomisk og biologisk forstand.

Alle eiendommene har skogbruksplan. Alle eiendommer, så nær som en, har planen i en databaseløsning knyttet til digitalt kart. Plan og kart oppdateres rutinemessig, for å ha oversikt over ressursituasjonen, nødvendige skogkulturtiltak og å unngå avvirkning ut over produksjonsgrunnlag. Der planen ikke ligger digitalt, blir denne oppdatert manuelt.

Uplantede arealer eller arealer hvor naturlig foryngelse ennå ikke er etablert (h.kl. 1) på eiendommene følges opp fortløpende. På eiendommene totalt er andelen h.kl. I i interвалlet 0,1 til 3 %, som er klart innenfor normalt omfang, sett i forhold til normal ventetid fra hogst til planting. Problemet med snutebilleskader på ungskog er økende og enkelte av eiendommene, blant annet på Løvenskiold Fossum og Losby Bruk . Blant annet på Losby Bruk går vi systematisk over pantefeltene med suppleringsplanting for å få kompensere for avgang på grunn av snutebiller. Omfang av skogkultur blir fulgt opp ved intern- og eksterne revisjoner på eiendommene. Samlet omfang av utført planting på en enkelte eiendom, samt gjennomførte foryngelseskontroller, indikerer en tilstrekkelig planteaktivitet for å opprettholde skogproduksjonen, samt etterleve sertifiserings- og lovpålagte krav til skogkultur.

På Løvenskiold Fossum og Fritzøe skoger er beite-skader på ung granskog fra hjort, et økende problem. Det registreres også stedvis beiteskader fra elg på ungskog av gran. Dette er registrert også på Losby.

Råtesituasjonen på eiendommene er en økende bekymring. Vi har ikke statistikk for råtesituasjonen konkret fra eiendommene, men inntrykket er at dette er et økende problem spesielt på høyproduktiv granskog. Dette har ført til redusert tynningsaktivitet på denne type arealer.

Generelt om overvåking av skogsituasjonen, inklusive flora og fauna.

Overvåking av skog og natursituasjonen på eiendommene skjer i tillegg av eiendommene selv, eiendommens registreringer for utarbeidelse og oppdatering av skogbruksplaner med tilhørende kart og

ressursoversikter også gjennom ulike samarbeidsordninger og registreringer som organiseres av offentlige etater.

Type kontroll/overvåking	
Kontroll av verneområder, som nasjonalparker, reservater og landskapsvernområder.	Gjennomføres i hovedsak av statens naturoppsyn. Eiendommene varles om det er noe spesielt som de må følge opp. Eiendommene varler til Fylkesmannen/SNO i tilfeller de identifiserer forhold som krever avklaring eller oppfølging.
Foryngelse	Følges opp av skogbruksetaten i form av foryngelseskontroll, som gjennomføres på et utvalg av alle hogstfelt. Eiendommene varles når det er identifisert forhold som krever spesiell oppfølging. Foryngelsen sjekkes både i forhold utført arbeid, tilslag og eventuelle skader på foryngelsen.
Foryngelse	Foryngelsen følges i tillegg opp av den enkelte eiendom, som normalt sjekker alle foryngelsesfelt i løpet av 2 – 4 år etter planting. Kontrollen går spesielt på tilslag på gjennomført planting, etablering av naturlig foryngelse og eventuelle skader eller avgang på planter.
Beiteanalyser	Gjennomføres særlig med tanke på hjortevilt og fortilgang. Gjennomføres ofte for større områder enn enkelte eiendom, og ofte i samarbeid med hele storvall eller elgregioner. Dette utføres hvert 2. til hvert 4 år. Beiteanalysene gir vesentlig del av kunnskapsgrunnlaget for hjorteviltforvaltningen.
Vektutvikling vilt	Følges opp gjennom veien av alt felt vilt, som organiseres av grunneier/jaktansvarlig, og rapporteres til hjorteviltregisteret. Vektutviklingen danner sammen med beiterestringingen basis for en bærekraftig hjorteviltforvaltning. Resultater finnes på hjorteviltportalen. (http://www.hjortevilt.no/)
Kontroll av nøkkelbiotoper	Gjennomføres løpende etter hver hogst, når det er hogget inn mor nøkkelbiotop, for å sjekke at biotopen ikke er hogget. Overvåking av nøkkelbiotoper gjøres i tillegg gjennom utvalgsbefaringer gjerne koblet til befaringer som også dekker andre formål, samt flyfotokontroller, når nye ortofoto foreligger.
Oppfølging av rovvilt	Følges opp av SNO og diverse FoU-prosjekter, som Gaupeprosjektet (NINA). Resultater rapporteres på rovviltportal http://www.rovviltportalen.no/ , www.rovbase.no og prosjektenes hjemmesider, som http://scandlynx.nina.no
Viltbiotopkontroller	Gjøres delvis i egen regi med bruk av viltkamera og i samarbeid med lokale interessenter som jakt og fiskeforeninger og lokale ornitologer
Fiske og vannkvalitet.	Overvåkes gjerne i samarbeid med lokale interessenter som Jakt og fiskeforeninger.

HCVF arealer.

Eiendommene har følgende omfang av HCVF-arealer:

Eiendom	Totalt areal HCVF	Areal hvor ingen hogst tillates	Areal hvcor det kan tillates noe hogst	HCVF arealets andel av samlet areal
Løvenskiold Fossum	45 595 da	45 595 da	-	14 %
Losby Bruk ANS	4 863 da	4 078 da	785 da	11,3 %
Goplerud Skog	1 302 da	976 da	326 da	10 %
Fritzøe Skoger	68 803 da	67 103 da	1 700 da	12,2 %
MEV skoger	37 730 da	18 933 da	18 797 da	10,6 %
Elsrud Gård	2 304 da	2 285 da	19 da	36 %
Maarud Gaard skoger	9 026 da	4 497 da	4 529 da	12,5 %
Sum	169 623 da	143 467 da	26 156 da	12,2 %

Arealene er i løpet av siste halvår 2011 og første halvår 2012 systematisk sjekket ut på ortofoto. Arealene er videre suksessivt fulgt opp i forhold til risiko for ektern påvirkning, med kontroll på flybilder, avvikningslogger og etter behov feltkontroller i samsvar med de overvåkingsplaner som er laget for eiendommene. Resultetene viser at områdene er intakt. Det er ikke i 2015 registrert vesentlige feilhogster, og heller ikke andre uforutsette hendelser som påvirker artsmangfoldet. På både verneareal og nøkkelbiotoper til Løvenskiold Fossum er det registrert økt forekomst av død ved, som skyldes vindfall og snøbrekk.

Eiendommene og sammensetningen av HCVF arealene er nærmere beskrevet i eiendommenes landskapsplaner som i sin helhet er lagt ut på eiendommenes hjemmesider.

Sammensetning og observerte endringer i flora og fauna.

For å følge opp utviklingen i skogsituasjon, flora og fauna, gjennomføres en systematisk overvåking, jfr beskrivelsen ovenfor.

Beiteundersøkelsene indikerer for flertallet av eiendommene et noe redusert beitepress og økning i forekomstene ROS-arter.

Utviklingen i dyrevokter registreres på eiendommene fra hver jakt for å følge opp kondisjonen til viltstammen. Vektutviklingen spesielt for elgkalver, er noe variert mellom eiendomme. På Løvenskiold Fossum er den svakt synkende og var i 2015 på 49 kg for ku-kalvene. På Losby Bruk, Fritzøe Skoger og MEV er den registrert stabil eller svakt stigning. Det kan være naturlige variasjoner fra år til år.

For flere av eiendommene registreres økning i forekomst av svartelistede arter med stor spredningsevne. Dette gjelder særlig rødhyll, kjempespringfrø og tromsøpalme. Konkrete tiltak gjennomføres for å

bekjempe disse. Blant annet på Maarud Skog er sprøytet noe for å bekjempe spredningen av kjemespringfrø. Rødhyll er i stredvis ferd med å utvikle seg til et problem. Denne arten er krevende å bekjempe effektivt med manuelle metoder. FoU-prjstet utført av Fylkesmannen i Akershus og NIBIO, konkluderer med at den klart mest effektive bekjempelsen av rødhyll er sprøyting i august. Aktuelt sprøytemiddel er i tilfelle glyfosat-baserte midler.

Store rovdyr i form av ulv og gaupe har vi på fklere av eiendommene. Ulv er det som fast etablering på Losby Bruk og til dels Maarud. På MEV er det streifdyr av ulv. Gaupe har vi på alle eiendommene.

Stammen av hønsefugl oppfattes som relativt god, og stabil, spesielt for storfugl.

Stammen av rovfugl, ikke minst hønsehawk oppfattes også som stabil, og har i noen grad økt i takt med økt bestand av hønsefugl.

Sosial påvirkning

Eiendommene sysselsetter totalt 26,8 personer direkte. I tillegg kommer innkjøpte tjenester som totalt utgjør 35 – 40 årsverk. Dette er kun for selve skogproduksjonen. Sysselsetting og verdiskaping knyttet til virkestransport og industriell fordeling kommer i tillegg. Verdiskapingen i samfunnet regnes som en tommelregel å være 10 ganger så stor som i selve skogbruket.

Alle eiendommene er åpne for allmen fedsel.sommer og vinter. På alle eiendommene drives det fiskeforvaltning helt eller delvis i samsarbeid med lokale fiskeforeninger som selger fiskekort. Fisket er da i hovedsak tilgjengelig for allmenheten mot kjøp av fiskekort.

Det selgs også jaktkort på vesentlige deler av arealene, for en stor del i samarbeid med lokale jakt og fiskeforeninger eller i nabosamarbeid med andre grunneiere.

Kommunikasjons med omverden.

Alle eiendommene hvor det har vært skogbruksaktivitet har i løpet av 2015 vært gjennomført relevante kommunikasjons tiltak med andre brukergrupper.

Eksterne henvendelser relatert til skogforvaltningen loggføres på eiendommene og rapporteres. Det er samlet loggført 13 henvendelser. Det er stor spredning på tema for henvendelsene. 4 henvendelser var knyttet til friluftsliv, 3 til vilt og viltbiotoper og 2 til skogbruksaktiviteter. Det var ingen henvendelser som kan sises å gjelde alvorlige forhold, i den forstand at de påpekte forhold som kan betraktes som alvorlige avvik fra lovkrav eller standardskrav.

Den sosiale påvirkning av virksomheten i 2015 oppfattes ikke å skille seg fra det generelle bildet som er belyst i gruppens analyse av sosial påvirkning, hvor hovedpunktene gjengis nedenfor:

Skogbruksaktivitet på eiendommene	Det hogges totalt sett vesentlig lavere volum enn tilvekst, og volum og CO2 binding økes på alle eiendommer. Alle eiendommer bidrar til lokal forsyning av "kortreist" ved.
Årlig kommunikasjon på eiendomsnivå med aktuelle eksterne brukergrupper.	Gjennomgående god kommunikasjon. 4 av eiendommer driver areal i mye brukte turområder, hvor det tas en del hånyn og liten koflikt registreres.

Årlig jakt- og fiske-aktivitet på eiendommene.	Jakt og fiskeforvaltningen totalt sett oppfattes å være bærekraftig. Bortsett fra elgjakt, som av naturlige grunner ikke kan være åpent for alle, er det god tilgjengelighet for jakt og fiske for allmenheten på eiendommene.
Utmarkstilbud for øvrig på eiendommene i gruppen.	Det er god tilgang for allmenheten på eiendommene.

Oslo 7. juli 2016.

NORTØMMER

Erling Bergsaker